

Utenlandske arbeidere strømmer fortsatt til Island Ny lov om utstasjonert arbeidskraft på trappene

Det islandske Alltinget drøfter nå et lovforslag som skal legge klare forpliktelser på utenlandske firmaer som sender ansatte til Island for å utføre et bestemt arbeid i en begrenset periode.

Tekst/foto: Þorgrímur Gestsson

Polske arbeidere på jobb i Island

Det hersker en tverrpolitisk enighet om saken. Assisterende direktør i ASI, Landsorganisasjonen i Island, Halldór Grönvold, sier at denne loven vil bli den mest progressive i Europa på dette feltet.

- Loven vil legge klare forpliktelser på utenlandske virksomheter som kommer til landet. En grunnregel vil bli at alle utenlandske arbeidstakere skal ha de samme vilkårene som islendinger, når de arbeider her i landet. Loven vil også gi myndighetene makt til å stoppe en virksomhet og ilegge bøter dersom reglene ikke overholdes. Men det spørs selvfølgelig om myndighetene vil lykkes i å følge opp loven, sier Halldór Grönvold.

Etter at arbeidsmarkedet ble åpnet for arbeidsfolk fra de nye EU-landene, 1. mai i fjor, viste det seg at det var vanskelig å sørge for at såkalt utstasjonert arbeidskraft fikk lønn i samsvar med islandske tariff. De første månedene avslørte fagforeningen at flere utenlandske arbeidere som ble ansatt gjennom vikar-

byråer fikk lønn under islandsk tariff.

Ved årsskiftet 2006/2007 var det registrert fire tusen borgere fra de nye medlemslandene i EU på det islandske arbeidsmarkedet. Arbeidsdirektoratet i Reykjavik sier at i tillegg har 1800 borgere fra disse land fått islandske personnumre, men er ikke blitt registrert på arbeidsmarkedet, så ingen vet hvor de jobber og under hvilke kår. Det er antatt at det nå er totalt 16 000 utenlandske statsborgere på det islandske arbeidsmarked. Det er om lag 10 % av arbeidskraften i landet.

- Det gikk halvannen måned før Folkeregistret greide å svare på behovet for nye personnumre, så vi kunne få greie på situasjonen, sier Baldur Adalsteinsson i Arbeidsdirektoratet.

Alle lønnsavtaler skal sendes til Arbeidsdirektoratet, og dersom det viser seg at lønnen er under tariff, kan direktoratet forlange at det blir rettet i samsvar med islandske lov og lønnstariffer.

Til å begynne med betalte om lag halvdelen av vikarbyråene, som ansetter en stor del av utenlandsk arbeidskraft på Island, for lav lønn. Nå har omkring annenhver arbeider fått sin lønn rettet på eller får høyere lønn enn de ellers ville fått, sier Ísleifur Tómasson i Elektrisk forbund (Rafidnadasambandid).

- Mange firmaer registrerer arbeidere som assistenter til elektrikere,

men her finnes det ikke noe slikt. Enten er man elektriker eller lærling, sier Ísleifur Tómasson.

Dette gjelder ikke minst det italienske entreprenørfirmaet Impregilo, som bygger den store dammen i Kárahnjúkar-kraftverket. Der jobber ett tusen ufaglærte arbeidere og bare fire faglærte elektrikere, noe fagforeningen synes er meget mistenkelig.

Formannen i Håndverkerforbundet (Samidn), Finnbjörn Hermannsson, sier at problemene fortsatt er store, ikke minst det at mange blir ansatt som ufaglært arbeidskraft, men jobber som utdannet håndverkere.

- Til å begynne med var situasjonen helt håpløs, bl.a. fordi svært mange kom på egen hånd og trengte arbeid med en gang. De var ofte raske til å takke ja til en jobb, selv om lønnen var under tariff. Når det gjelder folk fra de nye EU-landene, som tidligere hadde fått arbeidstillatelse, registrert på arbeidsgiveren, føler de seg nå som løslatt fra et slaveri. Det synes vi at er en stor forbedring, sier Finnbjörn.

Halldór Grönvold i ASI sier at det likevel ikke ser ut til at det er snakk om "sosial dumping" i særlig grad.

- Derimot føler vi et visst press, spesielt i visse yrker, på at utenlandske arbeidstakere skal bli ansatt på lønnstariffens laveste trinn, mens islandske arbeidstakere blir betalt mer i tilsvarende jobber, sier Halldór Grönvold.